

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **JUDr. J. H.**, zast. JUDr. Radkem Ondrušem, advokátem se sídlem Bubeníčkova 502/42, Brno, proti žalované: **Západočeská univerzita v Plzni**, se sídlem Univerzitní 8, Plzeň, proti usnesení žalované ze dne 12. 5. 2011, zn. R-585-10, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 5. 2015, č. j. 30 A 33/2011 - 194, o vyloučení soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefa Baxy z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 As 154/2015,

t a k t o :

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Josef Baxa **je vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 1 As 154/2015.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Usnesením citovaným v záhlaví žalovaná výrokem I. konstatovala, že „[v]ysokoškolský diplom č. ZČU*016858 ze dne 23. srpna 2005 včetně dodatku k diplomu, kterým bylo p. J. H. (...) osvědčeno řádné ukončení studia v magisterském studijním programu M6805 Právo a právní věda, ve studijním oboru 6805T003 Právo na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni a získání akademického titulu „magistr“ (ve zkratce „Mgr.“ uváděné před jménem) se podle § 156 odst. 2 správního řádu zrušuje, neboť byl vydán v rozporu s § 44, § 46, § 55, § 57 odst. 4 a § 63 odst. 2 zákona o vysokých školách.“ Podle bodu II. výrokové části napadeného usnesení nastávají jeho účinky podle § 156 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, dnem vydání zrušovaného vysokoškolského diplomu.

[2] Rozsudkem ze dne 29. 5. 2015, č. j. 30 A 33/2011 – 194 Krajský soud v Plzni zrušil napadené usnesení a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud projednává pod sp. zn. 1 As 154/2015.

[3] Věc byla rozvrhem práce Nejvyššího správního soudu přidělena prvnímu senátu ve složení JUDr. Marie Žiškova, JUDr. Josef Baxa, JUDr. Lenka Kaniová a JUDr. Filip Dienstbier. Soudcem zpravodajem byl určen JUDr. Filip Dienstbier. Podle pravidel rozvrhu práce je v takovém případě předsedou prvního senátu JUDr. Josef Baxa.

[4] JUDr. Josef Baxa po seznámení s obsahem spisu oznámil skutečnosti svědčící o jeho možné podjatosti podle § 8 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Ve svém vyjádření uvedl, že projednávaná věc se bezprostředně týká Právnické fakulty žalované, na které nepřetržitě od jejího vzniku (tedy od roku 1993) působí. Významně se podílel

i na jejím vzniku, neboť tehdejší rektor jej pověřil některými souvisejícími pracemi. V současné době svou činnost utlumil, do konce roku 2016 má neplacené volno a nadále je pouze členem vědecké rady fakulty. Nemá bližší vztahy k žádnému z členů současného či minulého vedení fakulty ani univerzity a subjektivně nepocítuje nestandardní vztah k věci, účastníkům řízení či jejich zástupcům.

[6] S ohledem na to, že nestrannost soudce má i stránku vnější, objektivní, je dle JUDr. Josefa Baxy přesto nutné, aby jiný senát Nejvyššího správního soudu (§ 8 odst. 3, věta poslední, s. ř. s.) rozhodl o tom, zda existují pochybnosti o jeho nestrannosti, resp. zda je jako nestranný vnímán. Svě působení na fakultě považuje vzhledem k celoživotnímu soudcovskému postavení a funkcím v rámci justice za vedlejší a doplňkovou činnost. Na druhé straně se v minulých letech stal jednou „z tváří“ nové fakulty a byl takto vnímán. Od roku 2009 opakovaně kriticky vystupoval vůči tehdejšímu vedení fakulty a jeho praktikám. Svými veřejnými vystoupeními přispěl k obratu a postupnému zjišťování a odstraňování největších prohřešků a nastolování normálních poměrů. Součástí souvisejících opatření byla i zpětná kontrola plnění studijních povinností, a to zejména u tzv. „rychlostudentů“ („turbostudentů“). V několika případech šetření vyústila do následných kroků univerzity (rušení diplomů, odnímání titulů), jako tomu bylo v projednávané věci. Z těchto důvodů by mohl být účastníky řízení vnímán jako podjatý, jakkoli se formálně ani fakticky na zmíněných opatřeních nepodílel.

[7] Věc byla předložena k rozhodnutí devátému senátu Nejvyššího správního soudu.

[8] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. *[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[9] Podle § 8 odst. 3 s. ř. s. *[s]oudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu. Předseda soudu na jeho místo určí podle rozvrhu práce jiného soudce nebo jiný senát. Má-li předseda soudu za to, že není dán důvod podjatosti soudce, nebo týká-li se věc předsedy soudu, rozhodne o vyloučení Nejvyšší správní soud usnesením, a jde-li o soudce, Nejvyššího správního soudu, jiný jeho senát.*

[10] Integrovaná práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).

[11] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a také Ústavního soudu plyne, že nestrannost soudce je subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoli jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda - s ohledem na okolnosti případu - lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429, rozhodnutí Ústavního soudu jsou též dostupná na <http://nalus.usoud.cz>).

pokračování

[12] Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob, jež se řízení účastní, vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům řízení nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11).

[13] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

[14] Skutkové okolnosti, které popsal soudce JUDr. Josef Baxa, z objektivního hlediska vyvolávají pochybnosti o jeho nezaujatosti. Vyplyvá z nich, že jeho vztah k žalované, respektive její Právnické fakultě, je dlouhodobý a trvajíc. Nelze sice pominout, že jeho aktivity jsou v současné době utlumeny, nicméně nebyly ukončeny zcela. JUDr. Josef Baxa se také podílel na založení fakulty, což nepochybně o intenzitě tohoto vztahu vypovídá. Dále pro projednávanou věc není bez významu, že se veřejně opakovaně vyjadřoval k popsané aféře, mediálně označované jako „kauza plzeňských práv“. Byť se fakticky nepodílel na provádění následných nápravných opatření, veřejně kritizoval poměry, jež měly být těmito opatřeními normalizovány, byl pro jejich zavedení a podporoval nové vedení fakulty, které je prosazovalo. Z výše uvedeného vyplývá, že projednávaná věc s touto aférou souvisí.

[15] Jakkoli Nejvyšší správní soud nepochybuje o profesních kvalitách soudce JUDr. Josefa Baxy a akceptoval jeho tvrzení, že subjektivně se podjatý necítí, za dané situace akcentoval objektivní pohled. Účastníci i veřejnost jej mohou vnímat jako osobu, která je ve věci zainteresovaná, a proto nelze vyloučit pochybnost o jeho nestrannosti. Důvodem vyloučení soudce pro podjatost je garantovat spravedlivý proces, jehož základním předpokladem je nezávislost a nestrannost, a nelze tak připustit, aby soudci rozhodovali v případech, kdy skutkové okolnosti mohou vyvolávat zdání, že soudce nestranný není.

[16] Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že soudce JUDr. Josef Baxa je vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 1 As 154/2015.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. října 2015

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu